

SOLHJULET RUNT

TEXTERNA ÄR I HUVUDSAK SKRIVNA AV NINNI LUND. REDAKTÖR ÄR FÖRENINGENS KOORDINATOR DONALD SWAHN.

NUMMER 3 FÖR 2021 – ÅRET NÄR FÖRENINGEN FYLLER SEXTIOTVÅ ÅR

Föreningens ekonomi inför 2022

"Högre inflation än väntat" stod det i tidningen för ett par veckor sedan. Det är en sådan där nyhet som man kanske inte fäster sig vid, men som ändå påverkar livet en del. Under 2021 räknar ekonomerna nu med en inflation på omkring tre procent - det betyder att priserna i allmänhet steg med 3 procent under året. Det som kostade 100 kronor i början av januari kostar 103 kronor i slutet av december. Även om kostnaderna stiger lite olika på olika saker och tjänster så betyder det ändå att inte bara dina, utan även bostadsrättsföreningen Solhjulets kostnader, stiger.

När föreningens kostnader stiger så innebär det tyvärr att dina kostnader stiger ytterligare lite till. Det beror helt enkelt på att en bostadsrättsförening alltid drivs enligt självkostnadsprincipen. Avgifterna från samtliga lägenheter plus eventuella hyresintäkter (lokaler och parkering) ska vara lika stora som föreningens kostnader - det vill säga boende till självkostnad.

Ja, ja, tänker Du som läsare, kom till saken nu. Berätta hur mycket avgiften höjs vid årsskiftet! Det korta svaret är 4 procent på bostadsrättslägenheterna och parkeringshyrorna oförändrade. Frågan blir ju då varför 4 procent då det bara borde vara 3 procent?

När styrelsen inför budgeten för kommande år gick igenom samtliga kostnader så hittar vi naturligtvis sådana som kommer att stiga - ett rätt självklart exempel är att kostnaden för en kilowattimme el kommer att vara högre nästa år, ett annat är fastighetsförsäkringen som räknas upp just med inflationen (konsumentprisindex). Andra kostnader sjunker dock och där är ett exempel, fjärrvärme för uppvärmning, men

också kostnaden för "vatten och avlopp" - det senare är i huvudsak det vatten som vi i föreningen använder under ett år.

Ett fotografi på en asfaltmaskin på "räddningsgatan" bakom högghuset får illustrera begreppet "underhållskostnad".

Egentligen är det också så att taxan (priset) för fjärrvärme stiger (SEOM höjer effektavgiften med 4 procent), men vi räknar med att förbruka (ännu) mindre fjärrvärme nästa år. De senaste tio åren har den genomsnittliga totala årsförbrukningen legat kring 7450 MWh men med ett byte av en värmeväxlare under året som gick räknar vi att komma ner till 7.300 MWh. (Under en lång följd av år har styrelsen arbetat med att minska förbrukningen av fjärrvärme, så de här siffrorna ska jämföras med den genomsnittliga förbrukningen under den tidigare tioårsperioden som låg närmare 9.000 MWh. Även elförbrukningen har minskat kraftigt från uppemot 800.000 kWh ner till dagens knappa 550.000 kWh.

När styrelsen la samman de driftskostnader som minskar och de kostnader som stiger, landande slutsumman omkring 250.000 kronor - vilket motsvarar en ökning med på bara 0,7

procent av föreningens totala kostnader. Att jämföra med de 3 procent, alltså inflationen, som kostnaderna borde ha ökat med - så det känns ju bra.

Resten av höjningen då? Svaret är underhåll och då till en betydande del betalning för sådana åtgärder som redan utförts. Föreningen har - vi har skrivit rätt mycket om det i årsredovisningarna - varit lite dålig på att spara till framtida underhåll och nu när de stora projekten varit nödvändiga har pengar istället fått lånas upp. Föreningens kostnader för räntor och avskrivningar har därför stigit ordentligt de senaste tio åren - men vi räknar med att de snart börjar sjunka när föreningen amorterar på lånen.

Hjärtstartare

"Clear!", skriker läkaren och så PALOFF!, "Jag har puls!" och patienten vaknar till. Scenen är bekant från tv-serier och filmer och äger vanligen rum på ett sjukhus. Apparaten heter defibrillator och den sätter med en elektrisk stöt igång hjärtan som stannar. Efter ett hjärtstopp - som kan drabba även en fullt frisk person - blir man snabbt medvetslös, slutar andas och det finns naturligtvis ingen puls.

Förr var defibrillatorer (svårt ord) en grej för utbildad sjukvårdspersonal, men nu när tekniken gått framåt finns "hjärtstartare" utplacerade lite här och var. Tidigare fanns en här i bostadsrättsföreningen Solhjulet, men nu finns två till. En i entrén till varje grovtvättstuga - och från början var detta, som så mycket annat, en idé som först dök upp i en boendeen-

kät. (Den tredje finns i korridoren vid gästlägenheterna och är bara tillgänglig för de som bor där, eller som använder gym och bastu)

De hjärtstartare som nu finns på Kruthornsvägen 48 och Kruthornsvägen 8 innehåller också en elektronisk läkare - vilket gör att alla kan använda hjärtstartaren vid ett nödläge. Man sliter med sig hjärtstartaren och framme vid den medvetslöse trycker man på startknappen. Sedan får man instruktioner av en lugn röst, som säger exakt vad man ska göra. När elektroddynorna klistras fast på bröstkorgen tar också maskinen puls, och om det som behövs är en "defibrilleringsbehandling" får man instruktion att trycka på knappen på apparaten som sedan sätter igång ett stannat hjärta. Maskinen säger till och med till när Du ska hålla dig undan; "Clear!" - fast mindre dramatiska "håll avstånd" på svenska.

Det fina är också att man med den hjälp man får av den inbyggda elektroniska läkaren - inte behöver vara orolig för att ge en frisk person, som inte behöver det, en elstöt - det går bara att göra rätt med andra ord. Poängen med en hjärtstartare är att den kan ge behandling snabbt innan ambulansen hinner fram. Det är också viktigt att komma ihåg att det handlar om minuter - och för varje minut som går minskar möjligheten med 10 procent, att väcka någon till liv efter ett hjärtstopp.

Vill du snabbt bekanta dig med ungefär hur en hjärtstartare fungerar, så finns det en bruksanvisning på föreningens hemsida, där det också finns länkar till en instruktionsvideo. Tänker du att; det där borde man ju få ordentlig utbildning i, så kan vi också berätta att det är på gång. Det fanns till och med en första kurs planerad, men den fick ställas in på grund av pandemin. Det är en utbildning på ett par timmar och har du tur (det blev en konstig formulering, men du förstår vad vi menar) så kan det som du lärt dig, rädda livet på någon. Är du intresserad av att delta? Skicka en e-post till föreningens koordinator Donald så skriver han upp dig på en lista, så att vi kan skicka en kursinbjudan när pandemin lugnat ner sig.

Solhulets dag på distans

Sista söndagen i oktober genomfördes för första och sista gången Solhulets Dag på distans. Man kan naturligtvis fråga hur vi kan veta att det är "sista gången" - särskilt när den här texten skrivs är nyheterna fulla av rapporter om nya kraftiga nedstängningar runt om i Europa - men genom den formuleringen ville vi visa att styrelsen i föreningen satt ner foten. Nu får det fan vara nog, med pandemi! (Om det skulle visa sig nödvändigt så får vi väl skriva "andra och sista gången" kommande höst.)

Madeleine Hult, som var projektledare för Sollentuna Lottakårens inblandning i "Solhulets Dag på distans", skriver också så här:

"Hej alla medlemmar i Solhulets.

Efter Solhulets Dag fick vi i Lottakåren en massa olika återkopplingar med tack för "lådan". Detta både live, via e-post och i sociala medier. Det är naturligtvis mycket roligt att så många medlemmar i föreningen hör av sig, men vi i kåren vill vara tydliga med att vi bara har bidragit med "händer och fötter". Det är styrelsen i föreningen som kommit med idén och som bett oss i lottakåren att hjälpa till. Det gjorde vi naturligtvis så gärna - även om några av oss misströsta lite inför en miljard, nåja bara 700, lådor att packa. Birgitta och Zia har också frågat om receptet på kårens kolasnittar finns digitalt och det kommer inom kort upp på vår hemsida www.sollentunalottorna.se. Hoppas också att vi ses på Luciamorgonen i Solhulets. Hälsar Madeleine i Sollentuna Lottakår"

Lucia

För snart två månader sedan när alla restriktioner plötsligt togs bort kändes det som en självklarhet att vi skulle kunna genomföra föreningens firande av Lucia som vanligt. Alltså med marschaller och fika som serveras vid "Epoken" - det som förr var affärshuset - men nu är vi inte riktigt lika säkra längre. Trots osäkerheten så planerar vi tillsammans med Sollentuna Lottakår för traditionsenlig servering tidigt på luciadagens morgon - det värsta som kan hända är väl att vi tvingas ställa in som en följd av nya restriktioner.

Dessutom funderar vi just nu på en del mindre logistiska ändringar kring själva serveringen som gör den mer smittsäker. Vi tror att några justeringar kring hur fikaten serveras gör att det hela kommer att kunna genomföras med minst armlängds avstånd.

Parkeringshuset och elbils-mat

I ett tidigare nummer av Solhulets Runt så skrev vi om de allvariga fel som hittats i elinstallationen i föreningens parkeringshus. Felaktigt dragna ledningar gör att det finns risk för att motorvärmarstolpar skall bli strömförande - och det har lett till att elen akut stängts av. Detta var ingenting som föreningen (alltså styrelsen) hade planerat för - utan kostnaden för att åtgärda bristerna är att se som en oväntad utgift. Det är ett rätt stort projekt eftersom det inte bara handlar om att dra nya ledningar till drygt 100 parkeringsplatser utan samtidigt måste även uttagen för motorvärmare bytas. Offerter har tagits in och prisappen hamnar på omkring 2 miljoner kronor inklusive moms - och självfallet finns här inget att välja på, utan

arbetena måste utföras. Men vänta nu, det måste ju finnas en listigare lösning tänkte Johan Fromell, som anlitas av styrelsen som rådgivare i byggtekniska frågor. Tänk om man inte installerar nya uttag för motvärmare utan kombinerade uttag för laddning av elbil och motorvärmare...

Det är inte så ofta som man längtar efter att skattemyndigheten ska publicera ytterligare ett nummer av sina rättsliga "ställningstaganden". Det är en slags förhandsbesked om hur en viss sak ska beskattas och nyligen kom ett som vi verkligen väntat på, och som handlar om mervärdesskatt. Skattelagstiftning är krångligt i allmänhet, men just moms lagstiftningen är ofta helt obegriplig. Efter ett antal å ena sidan och å andra sidan kom skattemyndigheten i alla fall fram till att det föreligger "avdragsrätt för ingående skatt på inköp hänförliga till en hyresvärdsskattepliktiga försäljning av el för laddning av fordon". Det betyder på vanlig svenska att en bostadsrättsförening har rätt att få tillbaka momsen när den installerar laddstolpar. Momsen är som bekant 20 procent av totala beloppet - och blir som en rabatt för föreningen.

Naturvårdsverket vill samtidigt uppmuntra fastighetsägare att bygga upp infrastruktur för just laddning av elbilar. En fastighetsägare som installerar en laddningsstation vid en parkeringsplats kan få upp till halva kostnaden ersatt genom ett statligt bidrag. Föreningen har efter beskedet i momsfrågan sökt och beviljats ett sådant bidrag för samtliga parkeringsplatser i parkeringshuset. Kostnaden för installationen

hamnar då istället på bara hälften - en dryg miljon - av vad det skulle kostat att bara sätta dit vanliga motorvärmaruttag. Då blir det möjligt att ladda bilen vid samtliga platser - men naturligtvis finns också motorvärmaruttag för den som så önskar. El till motorvärmare ingår som tidigare i hyran, men om man vill ladda bilen så debiteras den el som då förbrukas separat.

Om det är så att du i dag hyr en plats utan möjlighet att ladda bil, men vill ha en plats med sådan möjlighet, så finns det en speciell byteskö för detta. Kontakta i så fall Linus som sköter föreningens administration på administration@solhjulet.se.

Trapphusbelysningen i höghuset

En viktig del i arbetet med att minska elförbrukningen till nära hälften på tre årtionden har varit att byta ut belysningen i trapphusen. Gamla lysrör använder, i jämförelse med modern LED-bebelysning, väldigt mycket el. Detta arbete inledde styrelsen för så oändligt länge sedan (faktiskt har det gått 20 år) att det nu har blivit dags att byta även första generationens led-lamporna till modernare. Belysningen i höghusets trapphus har blivit allt sämre och det har väl inte undgått någon som bor där. Led kretsarna sitter fast monterade och håller inte hur länge som helst och vid underhåll byts hela armaturen ut.

Som vanligt när underhåll ska utföras kollar vi lite vad som hänt tidigare. Husen har stått här i snart 60 år och genom åren är det ganska mycket om ändrats, bytts ut och byggts om - och då kan det ju vara bra att veta det. Dessutom

är det ofta rätt kul att läsa i gamla handlingar. Just trapphusbelysningen i höghuset var aktuell i styrelsen vintern mellan 1973 och 1974. Det rådde oljekris - vilket på den tiden också betydde att det var ont om el, eftersom elen kom från generatorer som drevs genom att bränna tjockolja. Redan 1970 hade det varit prat om elransonering, men det blev inget mer än flitig annonsering om att "alla måste hjälpa till att spara el" och nu "räcker det inte med att bara släcka lampor". Inför julen -73 blev läget akut och det kom en särskild lag om "inskränkning i rätten att använda elektrisk kraft för vissa ändamål".

Affärernas skyltfönster fick bara vara upplysta när butiken också var öppen. All prydnadsbelysning och "utomhusjulgranar" måste släckas helt - jo det stod faktiskt just om julgranarna i lagen. Och i bostadshusens trapphus fick belysningen bara var 2 watt per kvadratmeter och då bara när det saknades dagsljus. Nästan dagligen fanns i tidningarna statistik på hur mycket el som sparades, och det mättes i "kubikmeter tjockolja". Ett försök gjordes med att också släcka alla gatlyktor, men det avbröts av rätt lätt insedda skäl ganska snabbt. Det talas om att begränsa tillgången till varmvatten i bostäderna - allt för att ytterligare spara energi.

Detta vet vi för i ett styrelseprotokoll från tiden låg några tidningsklipp och statliga informationsbroschyrer. Här i föreningen förbereddes för att trapphusbelysningen skulle kunna minska - så att lampor bara skulle lysa på varannan våning och dessutom mycket svagare än vanligt. Alla motorvärmare stängdes också av och styrelsen diskuterade om det tekniskt gick att ransonera varmvatten.

Bara dagar innan det hela ska träda i kraft blåser regeringen av det här med ransonering. En mild vinter gör att oljan räcker och nu får också motorvärmarna ("med tanke på sysselsättningen", alltså så att folk ska komma till jobbet) åter användas. Tja, det blev en liten resa i historien, men det vi egentligen ville berätta var att det alltså blir nya lampor i höghusets trapphus under våren 2022.

Fel datum för brandvarnardagen i år

Nordiska ministerrådet (jorå) har utsett första december till testa-din-brandvarnare-dagen. Kanske är kanelbullens dag den 4 oktober roligare, men inte nödvändigtvis nyttigare. Den 1 december ska Du alltså passa på att testa din brandvarnare - vilket är extra lämpligt eftersom december är den månad på året då allra flest bostäder brinner (två av fem bostadsbränder sker faktiskt i just julmånaden). Problemet i år är att de levande ljusen antagligen kommer fram redan

till första advent, som i år infaller den 28 november. Då bör ju brandvarnarna redan vara testade och klara - helst tidigare så att man hinner byta brandvarnare om den gamla har lagt av. En brandvarnare testas man enkelt genom att trycka på den lilla knappen under. Om det börjar pipa så fungerar batteriet. Sedan provar man sensorn genom att hålla en nysläckt tändsticka eller ett nysläckt stearinljus under brandvarnaren. Pip, pip och allt fungerar som det ska.

De allra flesta brandvarnare i bostadsrättsföreningen Solhjulet (kanske till och med alla) är uppsatta av föreningen och har ett fast batteri som inte kan bytas. Batteriet håller å andra sidan minst ett årtionde. Fungerar inte din brandvarnare så kontakta fastighetsskötarna (fel@solhjulet.se eller 08-96 14 20 och tryck tonval 1) så får du en ny (brandvarnare inte fastighetsskötare).

Nästa Solhjulet Runt

Numera gör styrelsen och koordinatören nyhetsbrevet »Solhjulet Runt« i egen regi. Tips på vad jag borde skriva om i nästa nummer? Hör gärna av dig till: Ninni@solhjulet.se ■

Funderar du på att renovera badrummet?

Vaxholms byggnadsaktiebolag har anlitats av styrelsen i bostadsrättsföreningen

Solhjulet för att bygga föreningslokalen, gästlägenheterna och hobbylokalen. Vi har

också, under det senaste årtiondet, på föreningens uppdrag byggt om lokaler till ett drygt tiotal nya bostadsrättslägenheter.

Och däremellan har vi renoverat några dussin badrum direkt åt bostadsrättshavare i Solhjulet. Alla våtrumsarbeten utförs av hantverkare med utbildning och behörighet enligt BKR, GVK samt SÄKER VATTEN – vilket på vanlig svenska betyder att *vi gör rätt från början*.

Vi har nästan alltid något arbete på gång i föreningen och kan därför erbjuda *fasta rabatter* på både arbete och material. Dessutom vet vi – antagligen bättre än någon annan – hur husen är byggda och vad man bör tänka på när man renoverar badrum just här i bostadsrättsföreningen Solhjulet.

The crossword puzzle grid contains the following words and clues:

- Across:**
 - 1: DEN KOMMER FÅ NY BE-LYSNING
 - 2: FRÖ
 - 3: TANK-SPRID
 - 4: KAN SNURRA DONERA
 - 5: DET ÄR EJ TIDLÖST
 - 6: KAN DU ÅKA I VÄSJO-BÄCKEN
 - 7: SKYDDAR MOT VINTER-KYLA
 - 8: MÄRKT AV LIVET SIGILL
 - 9: VÄXT-BOKEN
 - 10: DEN GÖR DIG MOT-VILLIG
 - 11: PARTIKEL GÖMT EN KROK
 - 12: HEM FÖR COWBOY STIRRA
 - 13: BRUKAT
 - 14: GLÄDJEN
 - 15: VÄDER-STRECK FLUOR
 - 16: ALLTJÄMT SÅ ATT SÄGA
 - 17: VÄG-BRYTARE RIK
 - 18: ÅR EN MASKA
 - 19: HAR VI NY BAKOM HÖGHUSET KRAFT
 - 20: DRÄ PÅ GIPORNA LEKTOPP
 - 21: ÅR EDS-BERG VÄR
 - 22: NED-FÄLLBAR SKIVA
 - 23: JULEFRID HAR VÄGG-KONTAKT
 - 24: TAR EN DEL IN TILL JUL HUS MED FESTLOKAL
 - 25: HEN ÄR OER-FAREN
 - 26: HAR FÖR SIG
 - 27: STRUT-NÄT
 - 28: STÖT
 - 29: AV-SLÖJAR
 - 30: IFALL ATT
 - 31: GEN-LJUDA VRESIG
 - 32: DEN KAN VI HÄMTA KRAFT VID PR-GAS
 - 33: GÖR MAN RÄTT I KNÄCKT
 - 34: VÄR-MANDE DRYCK
 - 35: SVEPER RUNT
 - 36: BILDAR DUO
 - 37: KOLLAR SLÄKT-FORSKARE NUMER
 - 38: PIKATS
 - 39: INNE-HAR
 - 40: SORT
 - 41: ÅR LÄTT-SÄLDA VAROR
- Down:**
 - 1: HEM FÖR COWBOY STIRRA
 - 2: HARBARN
 - 3: Ljud
 - 4: BYRÅ DELADE UT PAKET TILL OSS
 - 5: GÖRA JUL-KAKOR
 - 6: BLÄS-NING SPEFULL
 - 7: LAND
 - 8: HAND-LING ÄNDLÖSA
 - 9: TITAN SAM-HÄLLE
 - 10: EXTRA ORDI-NARIE
 - 11: GÖRA JUL-KAKOR
 - 12: GÖRA JUL-KAKOR
 - 13: GÖRA JUL-KAKOR
 - 14: GÖRA JUL-KAKOR
 - 15: GÖRA JUL-KAKOR
 - 16: GÖRA JUL-KAKOR
 - 17: GÖRA JUL-KAKOR
 - 18: GÖRA JUL-KAKOR
 - 19: GÖRA JUL-KAKOR
 - 20: GÖRA JUL-KAKOR
 - 21: GÖRA JUL-KAKOR
 - 22: GÖRA JUL-KAKOR
 - 23: GÖRA JUL-KAKOR
 - 24: GÖRA JUL-KAKOR
 - 25: GÖRA JUL-KAKOR
 - 26: GÖRA JUL-KAKOR
 - 27: GÖRA JUL-KAKOR
 - 28: GÖRA JUL-KAKOR
 - 29: GÖRA JUL-KAKOR
 - 30: GÖRA JUL-KAKOR
 - 31: GÖRA JUL-KAKOR
 - 32: GÖRA JUL-KAKOR
 - 33: GÖRA JUL-KAKOR
 - 34: GÖRA JUL-KAKOR
 - 35: GÖRA JUL-KAKOR
 - 36: GÖRA JUL-KAKOR
 - 37: GÖRA JUL-KAKOR
 - 38: GÖRA JUL-KAKOR
 - 39: GÖRA JUL-KAKOR
 - 40: GÖRA JUL-KAKOR
 - 41: GÖRA JUL-KAKOR

korsordskonstruktör: Britt-Marie Bergman

Den 26 februari 1925 skriver Dagens Nyheter om den amerikanska "puzzle-epidemin" som drar fram över Sverige. Nu är detta ingen medicinsk åkomma man varnar för, utan det handlar om att tidningen "Vårt Hem" publicerat det allra första "korsordet" och nu följer också DN efter.

"Cross-word-flugan", som man kallar det, "är så fängslande, att 'epidemin' oerhördast hastiga spridning och 'svårartade karaktär' även för oss snart torde komma att bli lätt begriplig". Och populärt blev det, kan man ju konstatera bra nära exakt 100 år senare.

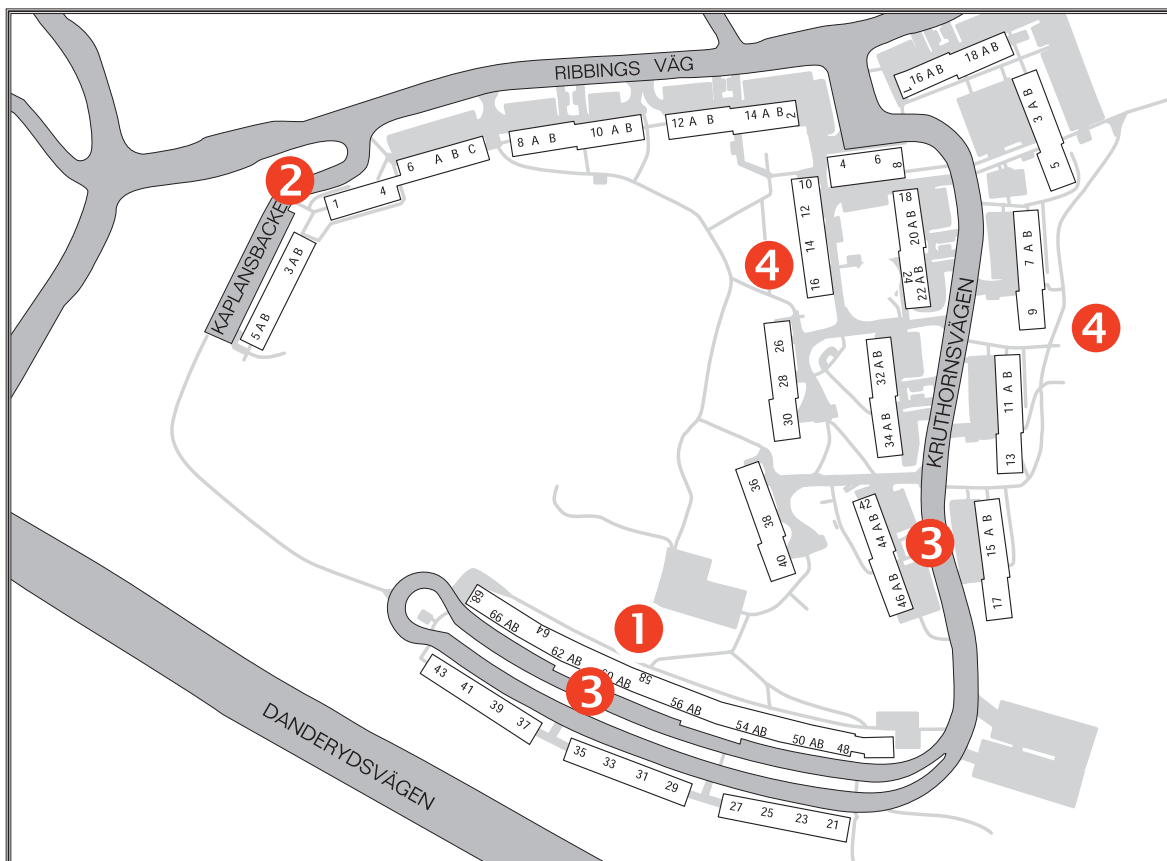
På den tiden skickade man hela korsordet som lösning – men när det gäller korsordet här

ovan så handlar det istället om att komma på det ord som döljer sig i de gröna rutorna. Bokstäverna är då hoprörda, men rätt svar är ett ord som svarar på "vad vi spelar på nytt grus".

De tre först öppnade rätta svaren, belönas alla med ett exemplar var av den fantastiska kokbok som Paul Svensson just skrivit. En mångfaldigt prisbelönt bok "Grönsaker A-Ö" som kan vara bra inspiration nu när många av oss kanske sitter hemma och lagar en massa mat på grund av en annan epidemi.

När du löst puzzlet så skicka det eftersökta ordet till SolhjuletRunt@solhjulet.se (eller ring Donald om du inte har tillgång till internet).

NÅGRA OLIKA REPARATIONER SOM PÅGÅR I FÖRENINGEN

1 Bakom höghuset går en "räddningsgata" främst avsedd för brandkåren men som också används av sopbilarna. Efter 60 år och många tunga soptransporter hade den satt sig - men har nu renoverats och asfalterats om.

2 Mellan de två husen på Kaplansbacken byggs en station för hushållssopor. Det är med dagens regelverk (arbetsmiljö) tyvärr inte möjligt att hålla igång sopnedkast längre och de som finns i dessa två hus kommer att stängas.

3 Runt om föreningens hus finns ett antal trappor. De är byggda med blocksteg i granit och kan leda upp till husen (som vid höghuset) eller mellan olika marknivåer i trädgården. Även här blir det sättningar så de kan behöva renoveras. Senaste tiden (eller snart, beroende på när du läser) har två trappor renoverats.

4 Slutligen vill vi påminna om att det nu finns två nya grillar klara i föreningen, även om de kanske är trevligast när det blir sommar.

Betald annonsplats:

Funderar Du på att sälja Din lägenhet?
Även här i Solhjulet har vi sålt fler lägenheter än någon annan!

Fastighetsbyrån i Sollentuna
Sollentuna@fastighetsbyran.se
Telefon 08-96 30 00

Fastighetsbyrån

